

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/21/2022
Identifikačné číslo spisu:	7112223317
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7112223317.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: H. V., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XX, U., zastúpený JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, so sídlom Nám. Osloboditeľov 10, Michalovce, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenej na Okresnom súde Košice I sp.zn. 15C/174/2012-536, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. júla 2021 sp. zn. 11Co/152/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 100.000,- Eur s úrokmi z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 26.4.2012 do zaplatenia a priznal žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie tak v celom rozsahu vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia peňažného odškodnenia nemajetkovej ujmy v sume 100.000,- Eur s príslušenstvom (úrokmi z omeškania), ktorá mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci o vznesení obvinenia, za ktorú štát zodpovedá podľa zák. č. 514/2003 Z. z.

1.2. Právoplatným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2T/14/2011 zo dňa 3.8.2011 bol žalobca spod obžaloby oslobodený.

1.3. Na ustálený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. 1 písm. a) až c), § 2, § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 8 ods. 6, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 1 a 4 a § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na ich základe vo vzťahu k základu uplatneného nároku uzavrel, že štát zodpovedá za žalobcom tvrdenú ujmu, preto, že k jej vzniku došlo v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. Na podklade všetkých týchto úvah súd prvej inštancie dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu je primeranou peňažná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 100.000,-

Eur, ktorú žalobcovi priznal. Za omeškanie žalovaného so zaplatením tejto náhrady súd prvej inštancie priznal žalobcovi úroky z omeškania v percentuálnej výške 9,5% ročne, s tým, že počiatok omeškania s plnením ustálil s použitím ust. § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. od právnej skutočnosti uplynutia zákonnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku. Napokon rozhodnutie o trovách konania prvoinštančný súd odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 C.s.p. výlučným procesným úspechom žalobcu v spore.

1.4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. októbra 2018 sp. zn. 3 Co/270/2017-633 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 75 000,- Eur s 9 % úrokom z omeškania od 26. apríla 2012 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100%.

1.5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Cdo 38/2019 zo dňa 24.06.2020 zrušil v napadnutej časti rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 3Co/270/2017 zo 04.10.2018 a vrátil vec na ďalšie konanie. Dovolací súd v tomto rozhodnutí vyslovil právny názor, že súdy pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy musia brať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Ďalej, že súdy musia prihliadať na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach.

2. Krajský súd po zrušení napadnutej časti rozsudku dovolacím súdom rozsudkom zo dňa 21. júla 2021, č. k. 11Co/152/2020-722 napadnutý prvoinštančný rozsudok potvrdil v časti napadnutého vyhovujúceho výroku, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 15.000,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku zmenil tak, že rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi 100% trov konania pred súdom prvej inštancie, trov odvolacieho konania a trov dovolacieho konania.

2.1. Krajský súd uviedol, že nezákonné rozhodnutie, na podklade ktorého bolo proti žalobcovi vedené trestné stíhanie, bolo vydané dňa 14.12.2005. Preto v súlade s § 27b zák. č. 514/2003 Z. z., bolo potrebné nárok žalobcu posudzovať podľa zákonných ustanovení v znení účinnom do 31.8.2007. Podľa § 17 ods. 2 zákona 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Spôsob a rozsah náhrady škody v dobovom znení zákona nebol bližšie zákonom špecifikovaný. Podľa dnes účinného znenia zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré sa do právnej úpravy prenieslo od 1.1.2009, výška nemajetkovej ujmy sa určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorej k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. S účinnosťou od 1.1.2013 bol zák. č. 514/2003 Z. z. doplnený o ustanovenie § 17 ods. 4, limitujúce hornú hranicu výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodených násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým bol zákon č. 215/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov (aktuálne zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov). Odvolací súd v tomto kontexte považuje za potrebné zdôrazniť, že aj keď uvedené kritéria, či úprava obmedzujúca výšku priznávannej náhrady boli do zákonnej úpravy vnesené až neskôr, nebráni to ich zohľadneniu, keďže právna prax, ešte pred ich implementáciou do právnej úpravy brala uvedené kritéria do úvahy.

2.2. Podľa krajského súdu peňažné odškodnenie ako také, a tiež jeho výška musia v záujme právnej istoty zodpovedať skutkovo obdobným prípadom. Hneď jedným dychom je potrebné dodať vo vzťahu k žalobcom vyzdvihovanej skutočnosti, že všeobecné súdy v obdobných prípadoch priznali aj vyššie odškodnenia nemajetkovej ujmy, že vývoj rozhodovacej praxe aj pod vplyvom už zmienenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vychádza aj právny názor dovolacieho súdu, ktorým je odvolací súd viazaný, smeruje k znižovaniu predtým niekedy až prehnane nadhodnotených odškodnení, pričom tento trend, a to priamo aj v prípadoch nezákonného trestného stíhania, opakovane vo svojich rozhodnutiach Najvyšší súd SR opakovane potvrdzuje. Ako už bolo zmienené na inom mieste, prístup k

rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia nemajetkovej ujmy je priamym dôsledkom tiež najvyšším súdom judikovanej potreby hodnotového váženía povahy nemajetkovej ujmy vo svetle výšky odškodnenia, exaktne vyplývajúcej z právnej úpravy, medzi iným tiež zo zák. č. 215/2006 Z. z. Vychádzajúc aj z takto vnútroštátnou úpravou nastavených hodnotových limitov odvolací súd považuje sumu odškodnenia 15.000,- Eur za adekvátny prostriedok nápravy vzniknutej ujmy, zodpovedajúcej všeobecným predstavám spravodlivosti v pomere k peňažnej satisfakcii priznanej v obdobných prípadoch vychádzajúcich z porovnateľných skutkových okolností, zohľadniac skutočnosť, že žalobca nebol vzatý do väzby (napr. Krajský súd v Košiciach sp.zn. 1Co/194/2019 priznaná suma 16.000 Eur, Krajský súd v Košiciach sp.zn. 3Co/195/2019 priznaná suma 15.600,- Eur) a hodnotovo rešpektuje výšku odškodnenia, ktoré podľa vnútroštátnej právnej úpravy patria za hierarchicky závažnejšie morálne zásahy - obetiam násilným trestným činom.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej len "dovolateľ"). Dovolateľ uviedol, že rozsudok krajského súdu napáda v rozsahu výroku, t. j. v časti v ktorej odvolací súd zamietol žalobu veci samej nad priznanú sumu 15.000 Eur, s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.1. Dovolateľ namietal, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je nedostatočná a že správne mala byť priznaná vyššia nemajetková ujma a že sa neriadil uznesením odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že princíp odškodnenia podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nevylučuje vo výnimočných prípadoch priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia.

3.2. Vzhľadom na hore uvedené možno podľa dovolateľa konštatovať, že je tu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, čo sa týka zmeny rozsudku (náhrady nemajetkovej ujmy) vo vyhovujúcom výroku nad sumu 15.000,- Eur s prísl., kde v tejto časti odvolací súd žalobu zamietol. Odvolací súd v tejto časti napadnuté rozhodnutie nezdôvodnil tak, ako vyžaduje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP. Došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd sa obmedzil len na konštatovanie, že výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia, než je výška odškodnenia priznávaná podľa iných právnych predpisov Slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a EŠLP. Odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami žalobcu uvedenými vo vyjadrení zo dňa 24.07.2020, kde žalobca namietal tvrdenia uvedené v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu SR. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí sa ďalej nevysporiadal s námietkami žalobcu, kde poukázal na dva obdobné prípady, hlavne prípad spoluobvineného N.. P. Š.W., ktorému bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 75.000,- Eur aj s úrokom z omeškania. Odvolací súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy mal vychádzať z ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a nie z iných hmotnoprávnych predpisov Slovenského právneho poriadku.

3.3. Podľa dovolateľa sa odvolací súd napadnutým rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (viď uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo 262/2015 zo 16.03.2016, sp. zn. 1Cdo 133/2018-416 zo 30.04.2019, sp. zn. 4Cdo 48/2017 zo 13.07.2019). Vzhľadom na hore uvedené možno ďalej konštatovať, že je tu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) a § 421 písm. c) CSP, čo sa týka nepriznania úrokov z omeškania. Opäť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je zdôvodnené tak, ako vyžaduje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP. Došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd zmenu rozsudku vo výroku o nepriznaní úrokov z omeškania odôvodnil v bode 18 tak, že všeobecne poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a že sú plne použiteľné na prejednávajúcu vec. Z týchto rozhodnutí vyplýva, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

3.4. Žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý považuje rozsudok v napadnutej časti za vecne správny a zákonný a že žalovaný konštatuje, že v predmetnej veci nie je daný žiaden z dovolacích dôvodov, o ktoré žalobca svoje dovolanie opiera.

4.1. V predmetnej veci nedošlo zo strany odvolacieho súdu k takým nesprávnym procesným postupom,

ktorým by bolo znemožnené žalobcovi ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Nespokojnosť žalobcu prameniaca z toho, že konajúci súd nezohľadnil (aspoň teda z jeho pohľadu) v odôvodnení rozsudku skutočnosti uvedené vo vyjadrení žalobcu zo dňa 24.07.2020, neznamená porušenie práva na spravodlivý proces. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Z obsahu spisu je zrejmé, že konajúci súd sa dôkladne zaoberal posúdením veci s ohľadom na uplatnené nároky žalobcu a v tejto súvislosti sa vyjadril ku všetkým aspektom vykonaného dokazovania. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní zoberal do úvahy všetky zistené skutkové okolnosti, na základe ktorých dospel k meritórnemu rozhodnutiu.

4.2. Odvolací súd vec správne právne posúdil. Žalovaný sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu súvisiaceho s posúdením nesprávne priznanej výšky nemajetkovej ujmy žalobcovi prvoinštančným súdom. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí zohľadnil právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnuté v uznesení sp. zn. 6 Cdo 38/2019 zo dňa 24.06.2020, ktorý v tejto veci rozhodoval ako dovolací súd, pričom je potrebné zdôrazniť, že toto rozhodnutie už v podstatnej miere reflektuje argumentáciu žalobcu obsiahnutú v podanom dovolaní zo dňa 05.11.2021. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) by priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napríklad výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko). Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, keď konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS SR, Sp. zn. 4 Cdo 171/2005 zo dňa 27.04.2006). Zavedenie princípu primeranosti k iným formám finančných kompenzácií spolu s ponechaním možnosti prihliadať na osobitosti jednotlivého prípadu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala „spravodlivé zadostučinenie.“

4.3. Pokiaľ ide o priznanie úrokov z omeškania poukázal žalovaný na bod 26 uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.10.2018 sp.zn. 7Cdo 100/2017, v ktorom dovolací súd konštatuje, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia; až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

4.4. Navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

8. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

13. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. a) a c) CSP.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti); jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

15. Z práva na spravodlivý proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom až dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia

ústavného súdu sp. zn. IV ÚS 252/04, I: ÚS 50/04, II. ÚS 251/03).

16. Vo vzťahu k napadnutej časti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok prvostupňového súdu a zamietnutý návrh žalobcu o nepriznaní nemajetkovej ujmy nad rozsah 15.000 Eur, dovolací súd poukazuje na to, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je arbitrárny rozhodnutím, nakoľko odvolací súd sa riadil len názorom dovolacieho súdu, ktorý bol vo veci vyslovený jeho rozhodnutím 6Cdo/38/2019zo dňa 24.06.2020, v ktorom dovolací súd vyslovil právny názor, že súdy pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy musia brať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Ďalej, že súdy musia prihliadať na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach, pričom nevylúčil princíp úplného odškodnenia za splnenia podmienok zvýšenej závažnosti zásahu do práv poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia.

17. V prejednávanej veci odvolací súd dostatočne zrozumiteľne a jasne vysvetlil prečo priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 15.000 Eur, pričom vychádzal z vykonaného dokazovania, ktoré sa dovolaciemu súdu javia ako postačujúce na správne určenie priznanej výšky nemajetkovej ujmy, keď nezistil dôvody na jej priznanie žalobcovi v násobne vyššej sume. Priznanie nemajetkovej ujmy súdom ujmy je vždy nutné posudzovať individuálne v tom ktorom konkrétnom prípade, nakoľko neexistujú dva rovnaké prípady priznania nemajetkovej ujmy, ak by existovali, tak by išlo o paušalizovanú náhradu škody, čo však nie je zmyslom a účelom § 17 ods. 2 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z.

18. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcu podané podľa § 420 písm. f) CSP odmietol ako nedôvodne podľa § 447 písm. f) CSP.

19. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

20. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

21. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

22. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

23. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

24. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

25. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod [porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2017 sp.zn. 1 VCdo 2/2017 (ďalej len „1 VCdo 2/2017“)].

26. V danom prípade dovolateľ podal dovolanie, pričom len všeobecne poukázal a zároveň vycítoval ust. § 420 CSP a § 421 CSP, pričom dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP. V prípade takéhoto dovolania (t.j. dovolania, v ktorom absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov (súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil vyplýva totiž z § 436 ods. 1 CSP (pozri 1Cdo/2/2017)). V danom prípade dovolateľ podal dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie, avšak spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP.

27. Ďalej je potrebné poukázať na to, že na základe argumentácie a formulácií obsiahnutých v dovolaní nie je možné posúdiť, ani pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (článok 11 CSP), či dovolateľ prípustnosť podaného dovolania skutočne vyvodzuje aj z § 421 CSP, ktorý v úvode dovolania cituje.

28. Dovolací súd uvádza, že samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní významovo nezodpovedajú kritériom § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 CSP. Je nepochybné, že dovolateľ podal dovolanie, ktoré má náležitosti v zmysle § 428 CSP, v ich dovolaní však dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 a § 435 CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez uvedenia dovolacieho dôvodu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných právnych otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým suplovať aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľov).

29. Nakoľko dovolací súd pri rozhodovaní vychádza z dôvodov uplatnených a naformulovaných dovolateľom, ktorými je viazaný (§ 440 CSP) nie je možné vyvodiť z ich argumentácie žiaden dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania, potom jediným vyústením tohto konania bolo odmietnutie dovolania postupom podľa § 447 písm. f) CSP.

30. Nakoľko dovolací súd pri rozhodovaní vychádza z dôvodov uplatnených a naformulovaných dovolateľom, ktorými je viazaný (§ 440 CSP) nie je možné vyvodiť z ich argumentácie žiaden dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania, potom jediným vyústením tohto konania bolo odmietnutie dovolania postupom podľa § 447 písm. f) CSP.

31. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.